

Mangel på konkurrence er kernen i problemet

Børsen den 17 januari 2018

Med jævne mellemrum dukker der opfordringer op i den danske debat om flere offentlig-private partnerskaber.

Forleden var det branchedirektør Jakob Scharff fra Dansk Industri, der her i avisen så behovet. Der er konsensus i debatten om, at mere OPP er godt.

Virkeligheden er, at OPP oftest vil være den mindst mulige forbedring af Velfærdsdanmark.

Baggrunden for Scharffs kommentar var, at der er alt for lidt konkurrence om offentlige opgaver.

Som han korrekt skriver, kommer kun en fjerdedel af de opgaver, der tydeligvis kan konkurrenceudsættes, i udbud. I de resterende tre fjerdedele af tilfældene fortsættes et offentligt monopol, der alt for ofte har stærk politisk opbakning. En væsentlig del af forklaringen er sandsynligvis, at uanset deres ideologiske udgangspunkt føler mange byråds- og regionspolitikere sig ofte som "ejere" af de offentlige selskaber.

Det er disse ejere af det offentlige, der skal beslutte at udsætte deres eget selskab for potentielt ødelæggende konkurrence. Indser man denne situation, er det ikke overraskende, at det sker så sjældent. Løsningen påstås at være såkaldt OPP - partnerskaber mellem det offentlige og en privat virksomhed.

Det påstås endda jævnligt, at det offentlige i Danmark er dygtigt til OPP. Den politiske fordel ved ordningen er, at de såkaldt folkevalgte ikke mister kontrol over situationen. Det offentlige, dvs. ofte den pågældende kommune, er stadig involveret. Det tillader f.eks. også, at udbud arrangeres, så private ikke kan udføre opgaverne anderledes end det offentlige.

Overvejer man situationen, er OPP dog en ringe løsning. Det egentlige problem - som Scharff korrekt diagnosticerer - er mangel på konkurrence, og ikke kun mangel på konkurrence overfor det offentlige.

Dette problem løses ikke af OPP, og heller ikke af hvad nogle opfatter som omhyggeligt planlagte og gennemtænkte udbud.

Det fundamentale problem med OPP er, at de typisk ender med at give et privat firma det, der engang var et offentligt monopol. De private er nok mere produktive når de tillades at være det, men monopolproblemet er ikke mindre permanent.

Skal man løse den politiske opgave at øge produktiviteten i offentlige opgaver, bør det offentlige ikke skabe nye OPP-monopoler, men tillade konkurrence mellem flere udbydere.

En meget farbar vej er at afbureaukratisere udbuddene, så flere små og mellemstore virksomheder - dem, Danmark består af - kan byde ind med anderledes måder at løfte opgaverne på.

Adskillige analyser viser, at der er store potentielle gevinster ved at udlicitere offentlige opgaver.

Selvom man måtte mene, at opgaverne er offentlige, har de fleste private erkendt, at offentlige virksomheder ikke altid er bedst til at udføre dem. Men den politisk mest populære løsning, som også DI anbefaler, er den, der mindst sandsynligt løser problemet, og den, vi lærer mindst af.

Christian Bjørnskov